

जम्मू-काश्मिर मधील नियंत्रण रेवेजवळील क्षेत्रात तसेच देशांतर्गत भागात निर्माण झालेल्या युद्धजन्य तणावाच्या परिस्थितीत धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यातील महाराष्ट्रातील अधिकारी / जवान यांच्या कुटुंबियांना द्यावयाच्या आर्थिक मदतीचा विभागणी पत्नी / आई-वडील / अवलंबित यांच्यामध्ये करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय, क्रमांक:मासेक-२००२/९३३/प्र.क्र.८६/२००२/२८

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : १ डिसेंबर, २००३

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, सा.प्र.वि., क्र.संकीर्ण-१०९६/३३३०/प्र.क्र.२२०/९६/२८, दिनांक ३० मार्च, १९९९,
- २) शासन निर्णय सा.प्र.वि., क्र.मासेम -१०९९/१६६१/प्र.क्र.१२६/९९/२८, दिनांक १४ जुलै, १९९९,
- ३) शासन निर्णय, सा.प्र.वि., क्र.मासेम-१०९९/१६६१/प्र.क्र.१२६/९९/२८, दिनांक ४ ऑक्टोबर २०००,
- ४) शासन निर्णय, सा.प्र.वि., क्र.संकीर्ण-२००२/प्र.क्र.५०/२००२/२८, दिनांक १३ मार्च, २००३,

पाश्चभूमी :-

देशांतर्गत सुरक्षासंबंधी मोहिमेत /चकमकीत दि.१.५.१९९५ पासून धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यातील महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवानांच्या विधवांना/अवलंबितांना प्रत्येकी रु.२ लाखाप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्याबाबतची योजना शासनाने संदर्भाधीन दि.३०.३.१९९९ च्या शासन निर्णयान्वये कार्यान्वित केली. त्यानंतर जम्मू-काश्मिर मधील नियंत्रण रेवेजवळील क्षेत्रात तसेच देशांतर्गत भागात मे, १९९९ पासून निर्माण झालेल्या युद्धजन्य तणावाच्या परिस्थितीत चकमकीत/मोहिमेअंतर्गत धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर तत्सम निमलष्करी दलातील, महाराष्ट्रातील सैनिकांच्या विधवांना / अवलंबितांना प्रत्येकी रु.५ लाख प्रमाणे एकवेळची आर्थिक मदत देण्याचा, त्याचप्रमाणे अपंगत्व आलेल्यांना त्यांच्या अपंगत्वाच्या प्रमाणानुसार रु.१ व ३ लाख आर्थिक मदत देण्याचा निर्णय, संदर्भाधीन दि.४ ऑक्टोबर, २००० च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला. सदर निर्णयानुसार तसेच उपरोल्लेखित दि.१३.३.२००३ च्या शासन निर्णयानुसार द्यावयाच्या आर्थिक मदतीपैकी ४०% रक्कम शासकीय अनुदानातून व उर्वरित ६०% रक्कम मुख्यमंत्री सहाय्यता (कारगिल) निधीतून घेण्यात आलेल्या व राष्ट्रीयकृत बँकेत गुंतविण्यात आलेल्या रु.१८ कोटी ५० लाखाच्या व्याजातून देण्याचा निर्णय घेण्यात आला.

त्यानुसार शहीद जवानाच्या कुटुंबियांस वरीलप्रमाणे देण्यात येणारी रु.५ लाख ही संपूर्ण रक्कम ही खालीलप्रमाणे देण्यात येत अस्ते :-

अ) शहीद जवान विवाहित असल्यास त्याच्या पत्नीला

ब) शहीद जवान अविवाहित असेल तर त्याच्या माता-पित्यांना

वरीलप्रमाणे विवाहीत शहीद जवानाच्या मागे पत्नी व आई/वडिल असले तरी केवळ शहीद जवानाच्या पत्नीलाच रु.५ लाख देण्यात येत असत. आई वडिलांना आर्थिक मदत देण्यात येत नसे. तशी योजना राज्यशासनाकडून राबविली जात नाही. तथापि, युद्धात शहीद झोणा-या विवाहित जवानाच्या पत्नीस त्याच्या मृत्युचा जसा मानसिक धक्का

बसतो, तसाच तो त्याच्या माता / पित्यांनाही बसतो आणि तेही तिच्याप्रमाणेच निराधार व अगतिक बनतात.

विवाहीत शहीद जवानाच्या पत्नीस त्याच्या मृत्युनंतर ज्याप्रमाणे आर्थिक सहाय्याची आवश्यकता असते तशीच आवश्यकता शहीद जवानाच्या माता/पित्यांना देखील असते.

यासंदर्भात युद्धात शहीद झालेल्या / अपंगत्व प्राप्त झालेल्या सैनिकांच्या कुटुंबियास देण्यात येणा-या विविध सवलतींच्या बाबतीत सर्व राज्यांच्या धोरणामध्ये एकरूपता रहावी, या दृष्टीने केंद्र शासनाच्या सेरेमोनियल आणि वेलफेअर डायरेक्टोरेट अँड ज्युटेंट जनरल्स ब्रँच, सेना मुख्यालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.बी/४५३५३/states/AG/R&W, दि.२७.३.२००२ अन्वये निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक मुद्दनांमध्ये शहीद जवानांच्या कुटुंबियांस देण्यात येणा-या ५ लाख आर्थिक मदतीची विभागणी पुढीलप्रमाणे करण्यात यावी, अशी शिफारस केली आहे. :-

१) शहीद जवान विवाहीत असेल आणि त्याचे आईवडिल हयात असतील तर

अ) त्याची विधवा रु.३ लाख

ब) त्याचे आईवडील रु.२ लाख

२) शहीद जवान विवाहीत असेल आणि त्याचे आईवडिल हयात नसतील तर

त्याची विधवा पत्नी रु.५ लाख

३)) शहीद जवान अविवाहीत असेल आणि आईवडिल हयात असतील तर

त्याचे आईवडील रु.५ लाख

४)) शहीद जवान अविवाहीत असेल आणि त्याचे आईवडिल हयात नसतील तर

त्याचे भाऊ/बहीण यांच्या मध्ये समान विभागणीकरून रु.५ लाख

शासन निर्णय :-

वरील सर्व वावींचा सर्वंकष विचार करून शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, युद्धात, सुरक्षा मोहिमेत/चकमकीत दि.१९.११.२००३ नंतर धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर तत्सम निमलष्करी दलातील महाराष्ट्रातील अधिकारी/ जवानांच्या कुटुंबियांना द्यावयाच्या रु.५ लाख इतक्या आर्थिक मदतीची विभागणी पत्नी / आई-वडील/ अवलंबित यांच्यामध्ये पुढीलप्रमाणे करण्यात यावी. :-

१) शहीद सैनिक विवाहीत असेल आणि त्याचे आईवडिलही हयात असतील तर

अ) त्याची विधवा पत्नी रु.३ लाख

ब) त्याचे आईवडील

आईला रु.१ लाख

वडीलांना रु.१ लाख

क) त्याचे आई-वडिलांपैकी आई किंवा वडिल हयात असल्यास त्यांना रु.२ लाख

२) शहीद सैनिक विवाहीत असेल आणि त्याचे आईवडिल हयात नसतील तर

त्याची विधवा पत्नी

रु.५ लाख

३))शहीद सैनिक अविवाहीत असेल आणि आईवडिल हयात असतील तर

त्याचे आईवडील यांच्यामध्ये समान विभागणी करुन

रु.५ लाख

४))शहीद सैनिक अविवाहीत असेल आणि त्याचे आईवडिल हयात नसतील तर

त्याचे भाऊ/बहीण यांच्या मध्ये समान विभागणी करुन

रु.५ लाख

४. या प्रकरणी संचालक, सैनिक कल्याण विभाग, पुणे यांनी या आदेशाची अंमलबजावणी तात्काळ करावी व लाभार्थीची पात्रता काळजीपूर्वक तपासावी.

५. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ६९४/२००३/व्यय-४, दि.२२ ऑगस्ट, २००३ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही/-

(नंदलाल)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

राज्यपाल यांचे सचिव,

मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,

उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,

सर्व मंत्री/ राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,

मंत्री, माजी सैनिकांचे कल्याण यांचे खाजगी सचिव,

राज्यमंत्री, माजी सैनिकांचे कल्याण यांचे खाजगी सचिव,

मुख्य सचिवांचे स्वीय सहायक,

सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,

प्रधान सचिव (मासिक) यांचे स्वीय सहायक,

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-१, मुंबई,

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-२, नागपूर,

महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र-१, मुंबई,

महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र-२, नागपूर,

कमांडर, महाराष्ट्र-गुजरात एरिया मुख्यालय, कुलाबा, मुंबई - ४०० ००५,

सर्व विभागीय आयुक्त,

सर्व जिल्हाधिकारी,

सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,

संचालक, सैनिक कल्याण विभाग, पुणे - ४११००६, (५ प्रती)

सर्व जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी,

अधिदान व लेखा अधिकारी, अधिदान व लेखा अधिकारी कार्यालय, मुंबई,

सह संचालक, लेखा व कोषागार, संगणक कक्ष, ५ वा मजला, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई - ४०० ०३२,

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई,

सर्व मंत्रालयीन विभाग,

वित्त विभाग (व्यय-४, अर्थसंकल्प-१३) मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,

सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,

निवड नस्ती (२ प्रती).